

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řepík lékařský

VY_52_INOVACE_88

Vzdělávací oblast: člověk a příroda

Vzdělávací obor (předmět): Praktika z přírodopisu

Ročník: 6., 7.

Řepík lékařský – Agrimonia eupatoria L.

Růžovité (Rosaceae)

Charakteristika - vytrvalá bylina, v prvním roce vytváří přízemní růžici, ve druhém roce stonky s listy.

Stonek většinou jednoduchá, přímá lodyha, 30 -80 cm vysoká, drsně chlupatá krátkými i dlouhými chlupy.

Listy střídavé, lichozpeřené, dole řapíkaté, na hoře přisedlé, v přízemní růžici. Lístky vejčité, pilovité nebo vroubkované, vespod šedoplstnaté.

Květy - klasovité hrozny pětičetných žlutých květů, 5 - 20 tyčinek s tmavočervenými prašníky, rozeklanou bliznou.

Plod je nažka uzavřená ve tvrdé šešuli s háčkovitými štětinami

Výskyt od nížin až po subalpínské pásmo, zejména na suchých loukách, slunných stráních, v křovinách, na lesních mýtinách a pasekách.

Pěstování ze semen nebo dělením trsů v hlinitopísčité humózní půdě. Semena klíčí nepravidelně, klíčící rostlinky vyžadují zvýšenou péči. Dospělé rostliny zůstávají v půdě několik let.

Rozšíření - zahrnuje několik poddruhů, které rostou v Evropě, západní a střední Asii, v severozápadní Africe.

Účinné látky - třísloviny, flavonoidy, hořčiny, kyselina křemičitá, cholin, organické kyseliny, PP faktor, fytoncidy, malé množství silice.

Sběr – kvetoucí bylina s dolními listy.

Využití - především v lékařství, v lidovém léčitelství a kosmetice. V medicíně se využívá při nemocech trávicí soustavy, močových cest a jater, při kloubních a zánětlivých onemocněních, hnisavých vyrážkách a chronických ekzémech, na rány a popáleniny, jako kloktadlo při zánětech dutiny ústní a hlasivek.

Poznámky - na některých místech se ve volné přírodě výskyt řepíku snižuje. Při sběru je třeba na stanovišti ponechat dostatek rostlin, aby se mohli vysemit.

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- léčivé rostliny

1) Poznej (využij poznatky z informačních tabulí v arboretu):

2) Přiřaď a barevně propoj využití bylin - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

- A) jahodník lékařský C) máta peprná
B) meduňka lékařská D) řepík lékařský

a) volně roste na Balkáně, u nás se pěstuje na zahrádkách, vyšlechtěné odrůdy i ve větším množství na polích

b) je známá jako léčivá rostlina od středověku, mnohé léčivé účinky se uchovávají i v zavařeninách

c) plodem je nažka uzavřená ve tvrdé šišuli s háčkovitými štětinami

d) využívá se v lékařství a v lidovém léčitelství, především k mírnění bolesti, k podpoře vylučování žluče, proti průjmům, je součástí čajových směsí, kloktadel, inhalačních směsí, mastí, masážních gelů

3) Přiřaď správnou odpověď - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu

Plody jahodníku obecného jsou nepravé plody - tj. dužnaté souplodí drobných hnědých nažek na povrchu lysého, zvlněného a zdužnatělého květního lůžka.

ANO NE

Máta peprná se v medicíně používá jako součást čajů při nemocech trávicí soustavy, jater, žlučníku, ledvin, močových cest, cukrovce.

Dospělé rostliny řepíku lékařského zůstávají v půdě několik let, při sběru je třeba na stanovišti ponechat dostatek rostlin, aby se mohli vysemenit.

ANO NE

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- léčivé rostliny

1) Poznej (využij poznatky z informačních tabulí v arboretu):

řepík lékařský

máta peprná

řepík lékařský

2) Přiřaď a barevně propoj využití bylin - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

A) jahodník lékařský

b) je známá jako léčivá rostlina od středověku, mnohé léčivé účinky se uchovávají i v zavařeninách

B) meduňka lékařská

a) volně roste na Balkáně, nás se pěstuje na zahrádkách, vyšlechtěné odrůdy i ve větším množství na polích

C) máta peprná

d) využívá se v lékařství a v lidovém léčitelství, především k mírnění bolesti, k podpoře vylučování žluče, proti průjmům, je součást čajových směsí, kloktadel, inhalačních směsí, mastí, masážních gelů

D) řepík lékařský

c) plodem je nažka uzavřená ve tvrdé šešuli s háčkovitými štětinami

3) Přiřaď správnou odpověď - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

Plody jahodníku obecného jsou nepravé plody - tj. dužnaté souplodí drobných hnědých nažek na povrchu lysého, zvlněného a zdužnatělého květního lůžka.

ANO NE

Máta peprná se v medicíně používá jako součást čajů při nemocech trávicí soustavy, jater, žlučníku, ledvin, močových cest, cukrovce, avitaminóze.

ANO NE

Dospělé rostliny řepíku lékařského zůstávají v půdě několik let, při sběru je třeba na stanovišti ponechat dostatek rostlin, aby se mohli vysemenit.

ANO NE

Kontrolní otázky pro žáka : (řepík lékařský)

1) Vyber správně typ plodu řepíku lékařského a podtrhni:

- a) nažka uzavřená ve tvrdé šišuli s háčkovitými štětinami
- b) souplodí peckoviček
- c) souplodí bobulí

2) Definuj, kde všude se využívá řepík lékařský:

.....

3) Vyber a podtrhni správnou odpověď:

Řepík lékařský je bohatě rozšířen jen po Severní a Jižní Americe.

ANO

NE

4) Vyber a podtrhni nesprávnou odpověď:

Z řepíku lékařského se využívá hlavně kořen byliny.

ANO

NE

Kontrolní otázky pro žáka – odpovědi: (řepík lékařský)

1) Vyber správně typ plodu řepíku lékařského a podtrhni:

a) nažka uzavřená ve tvrdé šišuli s háčkovitými štětinami

b) souplodí peckoviček

c) souplodí bobulí

2) Definuj, kde všude se využívá řepík lékařský:

lékařství

léčitelství

kosmetika

3) Vyber a podtrhni správnou odpověď:

Řepík lékařský je bohatě rozšířen jen po Severní a Jižní Americe.

ANO

NE

4) Vyber a podtrhni nesprávnou odpověď:

Z řepíku lékařského se využívá hlavně kořen byliny.

ANO

NE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt EU peníze školám Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Metodický list

Název materiálu: Řepík lékařský

Zdroje: MACKŮ J., KREJČA J., ATLAS LIEČIVÝCH RASTÍN, Vydavatelství Slovenskej akadémie vied v Bratislave, 1964
JIRÁSEK V., STARÝ F., SEVERA F., KAPESNÍ ATLAS LÉČIVÝCH ROSTLIN, SPN Praha, n.p., 1998
ERDELSKÁ O., ERDELSKÝ K., KVAČALA m., DUGAS D., KOMÁROVÁ Z., ATLAS LÉČIVÝCH ROSTLIN, Vydavatelství Příroda, s. r. o., Bratislava, 2008

Druh materiálu: Materiál pro praktickou výuku v arboretu.

Anotace: Materiál je určen k praktické výuce v přírodních podmínkách (v arboretu).

Očekávané výstupy: Vztah k přírodě, její ochraně. Využívání teoretických poznatků v praxi, materiál k pracovním listům.

Klíčová slova: Stonek, listy, květy, plod, výskyt, pěstování, rozšíření, účinné látky, využití

Autor: ing. Eva Voborná

ZŠ Žďár nad Sázavou, Palachova 2189/35, příspěvková organizace

Datum: 7.3. 2012

Určeno pro: 6.,7. ročník základní školy

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Praktika z přírodopisu

Tematický okruh: Léčivé rostliny